

استاندارد ۲۲۰۰۵
کنترل کیفیت
دیوان محاسبات کشور

فهرست استاندارد ۲۲۰۰

۳۷.....	کلیات
۳۷.....	اجزای نظام کنترل کیفیت
۳۷.....	مسئولیت مدیریت عالی دیوان محاسبات کشور
۳۸.....	الزامات اخلاق حرفه‌ای
۳۸.....	شروع حسابرسی
۳۹.....	منابع انسانی
۴۰.....	اجرای حسابرسی
۴۲.....	نظارت بر کیفیت

کلیات

۱ - دیوان محاسبات کشور به منظور اجرای حسابرسی مطابق با استانداردهای وضع شده و کسب اطمینان معقول از رعایت استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقررات لازم‌الاجرا، نظام جامع کنترل کیفیت را طراحی، مستقر و اجرا می‌نماید.

۲ - دیوان محاسبات کشور به منظور بررسی کیفیت خدمات خود، تمهیدات لازم را اتخاذ خواهد نمود.

اجزای نظام کنترل کیفیت

۳ - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را برای نظام کنترل کیفیت وضع نماید. نظام کنترل کیفیت شامل اجزای زیر است:

- مسئولیت مدیریت عالی دیوان محاسبات کشور
- الزامات اخلاق حرفه‌ای
- شروع و تداوم فعالیت
- منابع انسانی
- اجرای حسابرسی
- نظارت بر کیفیت

مسئولیت مدیریت عالی دیوان محاسبات کشور

۴ - دیوان محاسبات کشور به منظور نهادینه شدن مفهوم ضروری بودن کیفیت برای تمامی فعالیت‌ها، باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را در جهت بهبود فرهنگ درون سازمانی طراحی و وضع نماید. سیاست‌ها و رویه‌های مذکور توسط بالاترین مقام دیوان محاسبات کشور وضع و مسئولیت نظام کنترل کیفیت بر عهده وی است.

۵ - رئیس کل دیوان محاسبات کشور می‌تواند مدیریت نظام کنترل کیفیت را با اختیارات لازم به شخص یا اشخاصی که از صلاحیت و تجربه کافی و مناسب برخوردارند واگذار نماید.

۶ - دیوان محاسبات کشور باید فرهنگ سازمانی لازم برای تضمین کیفیت عالی فرآیند اجرای وظایف حرفه‌ای خود ایجاد نماید و مروج و مشوق این موضوع باشد.

۷- دیوان محاسبات کشور باید در اجرای وظایف حرفه‌ای خود، حتی اگر اجرای وظایف به اشخاص برون سازمانی سپرده شده باشد، بر اهمیت کیفیت تاکید داشته و این موضوع را به تمام سطوح سازمانی انتقال دهد.

الزامات اخلاق حرفه‌ای

۸- دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را برای کنترل کیفیت طراحی و اجرا نماید تا اطمینان معقولی از رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای توسط کارکنان (صرف نظر از اینکه در استخدام دیوان باشند یا طرف قرارداد با آن) کسب نماید.

۹- رعایت الزامات اخلاقی شامل تعهد به رعایت اصول درستکاری، استقلال، بی‌طرفی و رازداری حرفه‌ای و برخورداری از صلاحیت حرفه‌ای لازم توسط کلیه اشخاصی که عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرف نظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) می‌باشد.

۱۰- دیوان محاسبات کشور باید بر اهمیت رعایت الزامات اخلاقی در انجام وظایف حرفه‌ای خود به عنوان یک اصل با اهمیت تاکید نماید. بدین منظور، رئیس کل دیوان محاسبات و کارکنان ارشد باید به نحوی عمل نمایند که الگوی اخلاق حرفه‌ای برای تمامی اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی و اشخاص برون سازمانی طرف قرارداد با دیوان محاسبات کشور، محسوب گردند.

۱۱- کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی و کلیه اشخاص برون سازمانی طرف قرارداد با دیوان محاسبات کشور باید به گونه‌ای رفتار نمایند که بیانگر رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای باشد.

۱۲- الزامات اخلاق حرفه‌ای شامل الزامات مندرج در قوانین و مقررات نیز می‌باشد.

شروع حسابرسی

۱۳- دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌های بیانگر ماهیت و نوع وظایف قابل انجام را وضع و اعمال نماید تا اطمینان معقول حاصل شود که فقط در شرایط زیر حسابرسی و رسیدگی انجام می‌شود:

- از صلاحیت لازم برخوردار بوده و منابع و زمان کافی در اختیار دارد.

- از رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای مطمئن باشد.
- با توجه به احتمال خطر (ریسک) عدم درستکاری، اقدامات لازم در راستای انجام وظایف حرفه‌ای با کیفیت مناسب قابل اعمال باشد.

۱۴- ماهیت و نوع فعالیت‌های قابل انجام با توجه به هدف، مسئولیت، وظایف و حدود اختیارات دیوان محاسبات کشور مشخص می‌شود که در قوانین و مقررات موضوعه به آن اشاره شده است.

۱۵- رویه‌های مدیریت خطر (ریسک) باید اطمینان معقول از کاهش مخاطرات (ریسک‌های) مرتبط با انجام وظایف حرفه‌ای ایجاد نماید؛ اقداماتی نظیر تعیین مناسب دامنه وظایف قابل انجام، تعیین منابع و نیروی انسانی مورد نیاز و همچنین اجرای کنترل‌های موضوع این استاندارد می‌تواند موجب مدیریت خطر مرتبط با انجام وظایف حرفه‌ای شود.

منابع انسانی

۱۶- دیوان محاسبات کشور به منظور انجام وظایف حرفه‌ای خود مطابق با استانداردها و الزامات قانونی و همچنین تهیه و ارائه گزارشات حسابرسی متناسب با شرایط، باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را وضع نماید تا از وجود منابع انسانی کافی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) با توانایی و صلاحیت لازم و متعهد به اصول اخلاقی، اطمینان معقول حاصل نماید.

۱۷- دیوان محاسبات کشور می‌تواند به منظور اطمینان از مهارت و تخصص کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرف نظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن)، از منابع اطلاعاتی مختلف استفاده نماید.

۱۸- دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که برای انجام وظایف حرفه‌ای خود، مسئولیت‌ها به وضوح تبیین و توزیع شده باشد.

۱۹- دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) از صلاحیت لازم برای انجام وظایف حرفه‌ای برخوردار می‌باشند.

۲۰- دیوان محاسبات کشور باید تعهدات کلیه کارکنان عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر

از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) به مجامع حرفه‌ای که کارکنان عضو آن می‌باشند احصاء و مستند نماید.

۲۱ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که سیاست‌ها و رویه‌های وضع شده برای استخدام، نگهداشت، ارتقاء و همچنین جبران خدمات نیروی انسانی بر کیفیت و تعهد به اصول اخلاقی تاکید دارد.

۲۲ - دیوان محاسبات کشور به منظور ارتقاء سطح کیفی کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی مطابق با آخرین پیشرفت‌های به وقوع پیوسته در حرفه، بایستی ارتقاء کیفی سطح آموزش و یادگیری را به عنوان یک امر مهم در نظر داشته باشد.

۲۳ - دیوان محاسبات کشور به منظور ترغیب کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی، به توسعه دانش حرفه‌ای خود و اطمینان از برخورداری آن‌ها از آموزش‌های لازم متناسب با پیشرفت‌های به وقوع پیوسته در حرفه باید ارتقاء کیفی آموزش و یادگیری را مد نظر قرار دهد.

۲۴ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) شناخت مناسبی از محیط بخش عمومی و درک کاملی از کاری که می‌خواهند انجام دهند داشته باشند.

۲۵ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که کیفیت و اصول اخلاقی به عنوان عوامل اصلی ارزیابی عملکرد کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) محسوب می‌شوند.

اجرای حسابرسی

۲۶ - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را به منظور کسب اطمینان معقول از انجام حسابرسی و دیگر فعالیت‌های صورت گرفته مطابق با استانداردهای حرفه‌ای و قوانین و مقررات وضع نماید.

۲۷ - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را وضع نماید که ایفای وظایف با کیفیت بالا را ترویج نموده و موجب جلوگیری از ایفای وظایف با کیفیت پایین شود؛ به این منظور، ایجاد محیط انگیزشی، زمینه‌ای برای اجرای خدمات حرفه‌ای مناسب و ارتقاء کیفیت مهیا می‌نماید. بررسی و

مرور کارهای انجام شده ابزاری برای بهبود کیفیت، یادگیری و آموزش کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی محسوب می‌شود.

۲۸ - در زمان بروز مشکلات و مسائل بحث برانگیز، دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید منابع لازم (نظیر کارشناسان فنی) برای مواجهه با این موارد به کار گرفته شده است.

۲۹ - دیوان محاسبات کشور باید از بکارگیری استانداردهای حرفه‌ای و قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در ایفای وظایف اطمینان حاصل نماید.

۳۰ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که قبل از انتشار گزارش‌های حسابرسی، هر گونه اختلاف نظر به طور مناسب مستند و حل و فصل شده باشد.

۳۱ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که در راستای انجام وظایف حرفه‌ای، سیاست‌ها و رویه‌های مناسب کنترل کیفیت (نظیر مسئولیت نظارت و بازبینی و کنترل کیفیت اجرای کار) اعمال می‌گردد و در صورت بروز مسائل و مشکلات در حین فرآیند بررسی، قبل از انتشار گزارش توسط دیوان محاسبات کشور، کنترل کیفیت لازم به منظور حل و فصل موارد مزبور اعمال می‌گردد.

۳۲ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که رویه‌های لازم کنترل کیفیت برای انتشار گزارش‌ها اعمال شده باشد و پیش از انتشار گزارش‌های حسابرسی، کنترل کیفیت با توجه به سطح اهمیت و پیچیدگی موضوع حسابرسی اعمال می‌گردد.

۳۳ - با توجه به اهمیت حسابرسی و رسیدگی، دیوان محاسبات کشور باید در مورد رعایت مستمر استانداردهای حرفه‌ای و قوانین و مقررات ناظر بر حسابرسی اطمینان لازم کسب نماید.

۳۴ - اجرای به موقع حسابرسی کلیه فعالیت‌های دیوان محاسبات کشور و مستندسازی به موقع آن‌ها از عوامل مؤثر بر کیفیت حسابرسی و رسیدگی خواهد بود.

۳۵ - کاربرگ‌ها و مستندات حسابرسی و رسیدگی، صرف‌نظر از اینکه حسابرسی توسط چه کسی صورت گرفته باشد، متعلق به دیوان محاسبات کشور می‌باشد. مدت زمان نگهداری کاربرگ‌ها و مستندات بر اساس قوانین و مقررات مشخص می‌شود.

۳۶ - به منظور فراهم نمودن امکان ارائه نظر توسط اشخاصی که مستقیماً متأثر از یافته‌های حسابرسی و رسیدگی می‌شوند، دیوان محاسبات کشور باید صرف‌نظر از اینکه گزارش به صورت عمومی منتشر خواهد شد یا خیر، رویه‌های مناسب برای توجه به نظرات پیش از خاتمه حسابرسی و رسیدگی، وضع نماید.

۳۷ - دیوان محاسبات کشور در افشا و گزارش اطلاعات به حریم پاسخگو و موضوع مورد رسیدگی توجه خواهد نمود؛ در هر صورت، میزان افشا و شیوه و محتوای گزارش اطلاعات باید به گونه‌ای باشد که ضمن توجه به قوانین و مقررات مربوط، الزامات فرآیند حسابرسی و رسیدگی تأمین گردد.

نظارت بر کیفیت

۳۸ - دیوان محاسبات کشور به منظور کسب اطمینان معقول و منطقی از کفایت سیاست‌ها و رویه‌های مرتبط با نظام کنترل کیفیت و مربوط بودن آن با موضوع حسابرسی و رسیدگی و همچنین بکارگیری آن، ساز و کارهایی مناسب طراحی و اجرا می‌نماید. سازوکارهای نظارتی باید:

- به طور مستمر نظام کنترل کیفیت را مورد ارزیابی و پایش قرار دهد (شامل بررسی تعدادی از کارهای تکمیل شده)

- واگذاری مسئولیت نظارت بر فرآیند کنترل کیفیت به شخص یا اشخاصی با تجربه و اختیار مناسب و کافی را کنترل نماید؛ و

- انجام نظارت توسط اشخاصی مستقل صورت می‌گیرد که در فرآیند انجام حسابرسی و رسیدگی و همچنین کنترل کیفیت دخیل نبوده‌اند.

۳۹ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان کسب نماید که نظام کنترل کیفیت در بر گیرنده نظارت مستقل بر کنترل‌های وضع شده در دیوان محاسبات کشور می‌باشد.

۴۰ - در صورت اجرای حسابرسی توسط اشخاص طرف قرار داد با دیوان محاسبات کشور، باید از وجود نظام کنترل کیفیت مؤثر در مؤسسات طرف قرارداد اطمینان حاصل شود.

۴۱ - نتایج نظارت بر نظام کنترل کیفیت باید جهت اقدام مناسب و به موقع به رئیس کل دیوان محاسبات کشور گزارش شود.

۴۲ - دیوان محاسبات کشور در صورت تشخیص، از روش‌ها و شیوه‌های معمول و متداول جهت بررسی نظام کنترل کیفیت استفاده می‌نماید.

۴۳ - دیوان محاسبات کشور رویه‌های مناسب برای بررسی انتقادات و شکایات مرتبط با کیفیت حسابرسی‌ها و رسیدگی‌های انجام شده، وضع می‌نماید.